

Ελληνική Δημοκρατία
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό
Ίδρυμα Ηπείρου

Ολοκληρωμένη Φυτοπροστασία Εργαστήριο

Ενότητα 2: Αρπακτικά εντόμων Α

Δρ Δήμητρα Ζωάκη-Μαλισιόβα
Καθηγήτρια Εντομολογίας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τμήμα: Τεχνολόγων Γεωπόνων
Τίτλος Μαθήματος: **Ολοκληρωμένη Φυτοπροστασία**
Εργαστήριο
Ενότητα 2: Αρπακτικά εντόμων Α

Όνομα Καθηγητή: Δρ Δήμητρα Ζωάκη-Μαλισιόβα
Βαθμίδα Καθηγητή: Καθηγήτρια
Άρτα, 2015

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.
- Το έργο «**Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αρπακτικά εντόμων Α

Σκοποί ενότητας

- Αναγνώριση των κυριότερων αρπακτικών των εντόμων, εχθρών των καλλιεργειών.

Περιεχόμενα ενότητας

- Αρπακτικά εντόμων.
  - Orthoptera.
  - Dermaptera.
  - Thysanoptera.
  - Hemiptera.

Αρπακτικά εντόμων

Αρπακτικά εντόμων (1)

- **Αρπακτικό:** έχει μεγαλύτερο μέγεθος από τον ξενιστή και για να συμπληρώσει το βιολογικό του κύκλο χρειάζεται περισσότερα του ενός «θύματα» (άτομα του φυτοφάγου εχθρού)
- Ζει εξωτερικά από τη λεία του, ενώ ίσως μέρος του βιολογικού του κύκλου να διέρχεται εντός του ξενιστή του

Αρπακτικά εντόμων (2)

- Τα ατελή στάδια των εντόμων-αρπακτικών χρησιμοποιούν τη λεία για την ανάπτυξή τους, ενώ τα ενήλικα για διατήρηση και αναπαραγωγή
- Τα αρπακτικά εντόμων ανήκουν σε διάφορες Τάξεις και Οικογένειες
- Επίσης, στα αρπακτικά εντόμων ανήκουν και οι αράχνες, ακάρεα, πουλιά

Κυριότερες Τάξεις εντόμων των αρπακτικών ειδών των εντόμων

- Odonata
- Neuroptera
- Mantodea
- Coleoptera (σημαντική)
- Dermaptera
- Hymenoptera (σημαντική)
- Thysanoptera
- Diptera (σημαντική)
- Hemiptera (σημαντική)
- Orthoptera
- Lepidoptera

Orthoptera

- Τα περισσότερα είδη είναι φυτοφάγα, ενώ μόνο στα Mantidae ανήκουν αρπακτικά είδη και χαρακτηρίζονται από την ύπαρξη πρόσθιων συλληπτικών ποδιών
- Απαντώνται κυρίως στις τροπικές περιοχές
- Είδη: *Tenodera aridifolia* (Κινεζική μάντιδα) & *Mantis religiosa* (Ευρωπαϊκή μάντιδα)

Mantoidea-Mantidae

αλογάκια

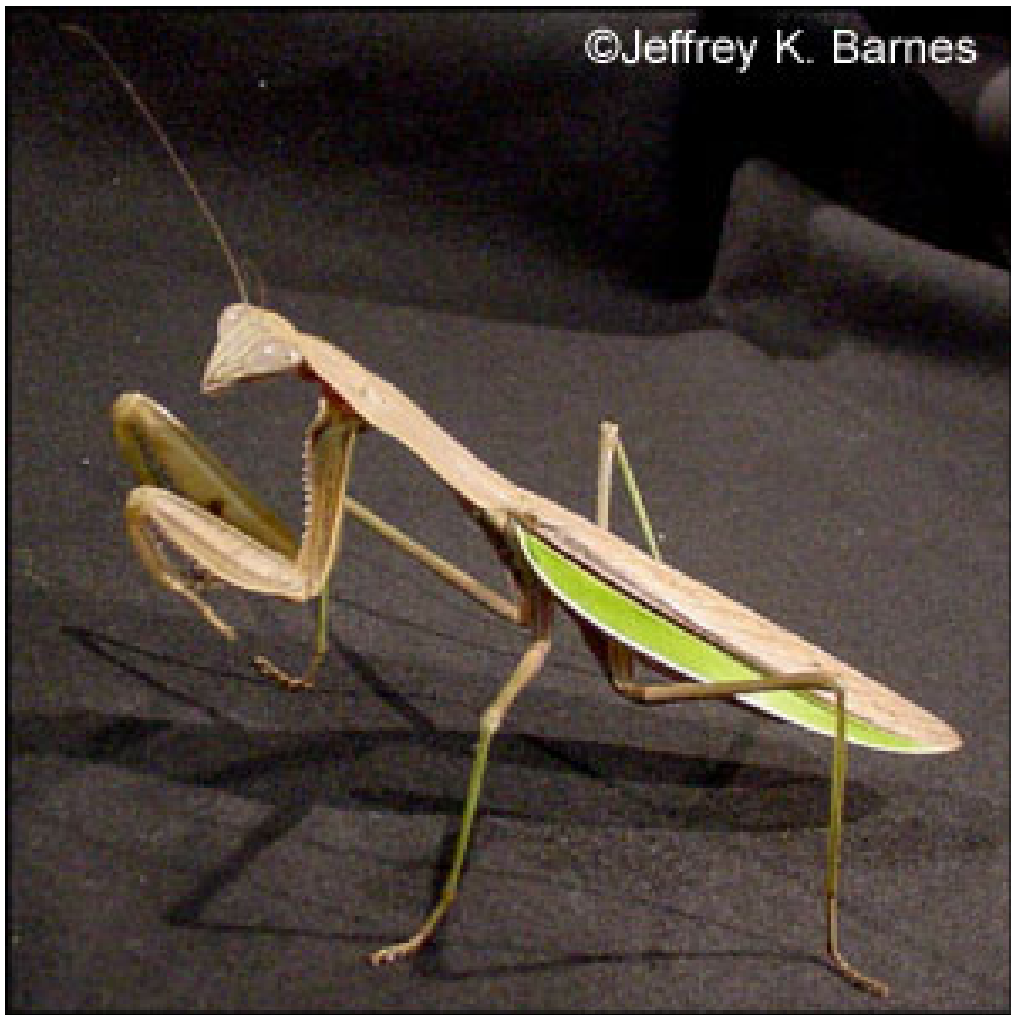

Mantis religiosa

Tenodera aridifolia

©Jeffrey K. Barnes

Dermaptera

- Μικρός αριθμός ειδών είναι αρπακτικά αφίδων και άλλων μαλακόσωμων εντόμων

ψαλίδες

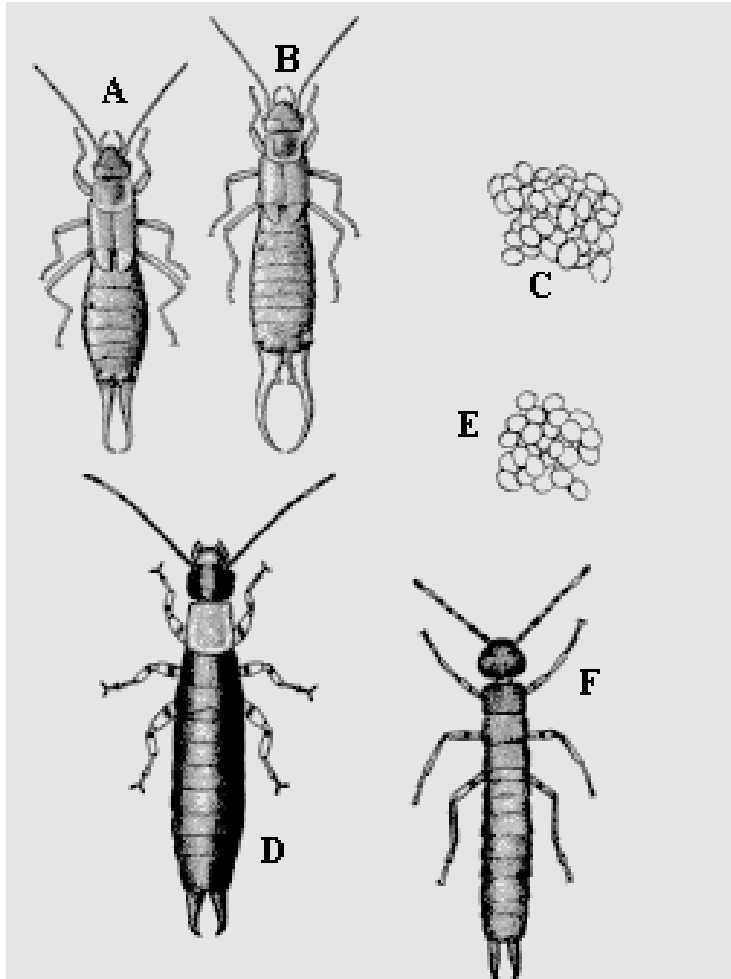

Earwigs
Various life stages of the Earwig

Dermaptera

Ενήλικο θήλυ (άνω)
Ενήλικο άρρεν (κάτω)

European earwig. A, Female. B, Male. C, Eggs.
Ringlegged earwig. D, Female. E, Eggs. F, Nymph.

ψαλίδες

προνύμφη

Thysanoptera

- Περισσότερα είδη θριπών είναι φυτοφάγα και μερικά είναι ζημιογόνα σε καλλιεργούμενα φυτά
- Όμως, 2 Οικογένειες περιλαμβάνουν αρπακτικά είδη
  - **Aeolothripidae:** Το *Aeolothrips faciatus* τρέφεται από θρίπες, αφίδες και ακάρεα
  - **Phlaeothripidae:** Το *Leptothrips mali* τρέφεται από ακάρεα & το *Aleurodothrips fasciapennis* τρέφεται από αλευρώδεις

Aeolothrips faciatatus

θήλυ

Leptothrips mali

Aleurodothrips fasciapennis

Aleurodothrips fasciapennis

Hemiptera

- Ανήκουν σε αυτή την Τάξη πολλές οικογένειες, που περιλαμβάνουν αρπακτικά είδη
- Οι σπουδαιότερες είναι οι Οικογένειες Anthocoridae, Miridae & Nabidae
- Ακόμα είναι οι Reduviidae, Lygaeidae & Pentatomidae
- Anthocoridae & Myridae τρέφονται με μαλακόσωμα έντομα-εχθρούς των καλλιεργειών

Anthocoridae Hemiptera

- Περιλαμβάνει είδη που είναι σημαντικά αρπακτικά (ακμαία ή νύμφες) κυρίως φυτοφάγων θριπών και ωών επιζήμιων εχθρών, π.χ. *Ostrinia nubilalis*
- Μικρός αριθμός Anthocoridae έχουν εισαχθεί σε άλλες περιοχές για την αντιμετώπιση εχθρών, π.χ. το *Monandoniola moraguesi* από Χαβάη για την αντιμετώπιση του *Gynaikothrips ficorum*
- Τρέφονται με διάφορα και με γύρη; Βρίσκονται μέσα και κάτω από το φλοιό δένδρων, σε στοές, κ.λπ.
- Δεν είναι >5mm, είναι πεπλατυσμένα με οξυκατάληκτη κεφαλή; Οι οφθαλμοί απλοί, πτέρυγες δεν σχηματίζουν κύτταρα
- Ρύγχος με 3 άρθρα, κεραία με 4 άρθρα και ταρσός με 3 άρθρα

Orius spp. Anthocoridae Hemiptera

- Υπάρχουν 9 είδη *Orius* στην Ελλάδα και τρέφονται εναλλακτικά με γύρη για μεγάλο χρονικό διάστημα (επιβίωση 95%) και με το φυτικό χυμό (όχι πρόκληση ζημιών)
- *Orius viginus* ενάντια αφίδων και τετρανύχου; *Orius majusculus* ενάντια αφίδων και θριπών; *Orius insidiosus* ενάντια ωών Lepidoptera
- Τα *Orius tristicolor* & *O. laevigatus* εκτρέφονται μαζικά για την αντιμετώπιση κυρίως θριπών σε κηπευτικές καλλιέργειες υπό κάλυψη, ενώ το *Anthocoris gallarum-ulmi* για την αντιμετώπιση αφίδων
- Παρουσιάζουν φαινόμενα κανιβαλισμού, όταν ο πληθυσμός τους αυξηθεί αρκετά και υφίσταται έλλειψη τροφής

Orius spp. Anthocoridae Hemiptera

- Παρουσιάζουν 5 νυμφικά στάδια και το ωό τους < 1 mm, το οποίο βρίσκεται κάθετα μέσα στο φυτικό ιστό
- Νυμφικά στάδια: πρώτο ανοιχτοπορτοκαλί με χνούδι και άδεια κοιλιακά τμήματα; Δεύτερο παρόμοιο; Τρίτο πιο σκούρο στο τελευταίο θωρακικό (καταβολή πτέρυγας); Τέταρτο & πέμπτο με καταβολές είναι μαύρο κατά την εναλλαγή των σταδίων
- Υπάρχουν και τα 2 φύλα (εγγενής πολλαπλασιασμός) με τη σύζευξη λίγο μετά την έξοδο των ακμαίων
- Τα είδη του γένους *Orius* φέρουν 4 τρίχες στον πρόνωτο
- Διαχειμάζουν ως ακμαία θήλεα κάτω από τα υπολείμματα

Anthocoridae (*Orius* spp.)

Φέρει ημιέλυτρα

Orius insidiosus, Orius tristicolor, Orius laevigatus

Anthocoridae Hemiptera

- Ενάντια του εχθρού «θρίπες θερμοκηπίου», *Thrips tabaci* & *Frankliniella occidentalis* Thrypidae Terebrantia Thysanoptera
- Ακμαία & νύμφες ενάντια και για αφίδες, ακάρεα, ωά εντόμων, μικρές κάμπιες
- Καστανόμαυρο (1^ο), μαύρο (2^ο), πιο ανοιχτοκαστανόμαυρο (3^ο)
- Νύμφη κιτρινοκαστανή, 2-3 mm, 5 νυμφικά στάδια
- Τρέφονται και με γύρη και διέρχονται διαπαύσεως
- Για την αντιμετώπιση του θρίπα πρώτα εφαρμόζονται τα ακάρεα και στη συνέχεια τα *Orius* spp.

Orius insidiosus Anthocoridae

Hemiptera

Orius insidiosus ακμαίο (άνω) που τρέφεται με θρίπτα και νύμφη (δεξιά) τρέφεται με αφίδα

Orius insidiosus

Orius insidiosus Anthocoridae

Hemiptera

Orius insidiosus ακμαίο
(δεξιά) και στάδια
νυμφών (αριστερότερα)

©Koppert Biological Systems

Orius tristicolor Anthocoridae

Hemiptera

Orius insidiosus νύμφη (άνω)
που τρέφεται με αφίδα και
ακμαίο (δεξιά) που τρέφεται
με μικρή κάμπια

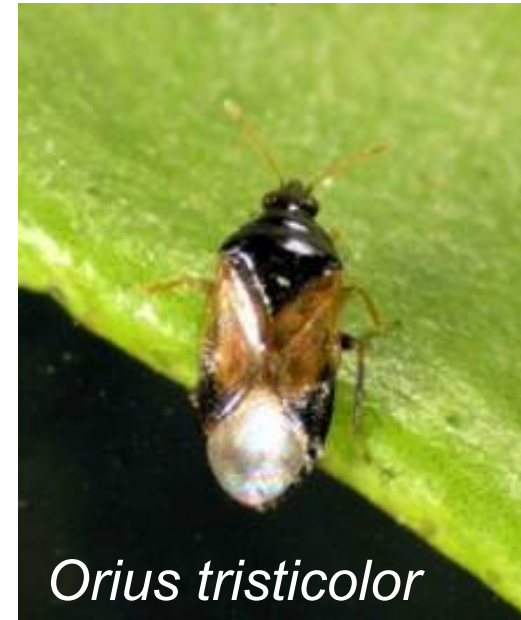

Orius laevigatus Anthocoridae

Hemiptera

Orius laevigatus ακμαίο (άνω)
και νύμφη (δεξιά) που
τρέφονται με μικρή θρίπτες

Orius tristicolor

Orius pallidicornis Anthocoridae

Heteroptera

- Αρπακτικά και πολυφάγα, όπως ωά *Lepidoptera*, θρίπα, τετράνυχο, αφίδες, γύρη (με γύρη μόνο το *O. pallidicornis*)
- 1-3 mm, κυρίως καστανά με 5 νυμφικά στάδια
- Η ταξινόμηση στο γένος *Orius* γίνεται με το χρώμα και το **παράμερο** (σχηματισμός στα τελευταία κοιλιακά τμήματα του άρρενος, για να το κρατά σταθερό κατά τη σύζευξη)
- **Χαρακτηριστικά παράμερου:** υπάρχει ή απουσία δοντιού, σχήματος, μαστίγιο απλό ή διχαλωτό

Orius pallidicornis Anthocoridae

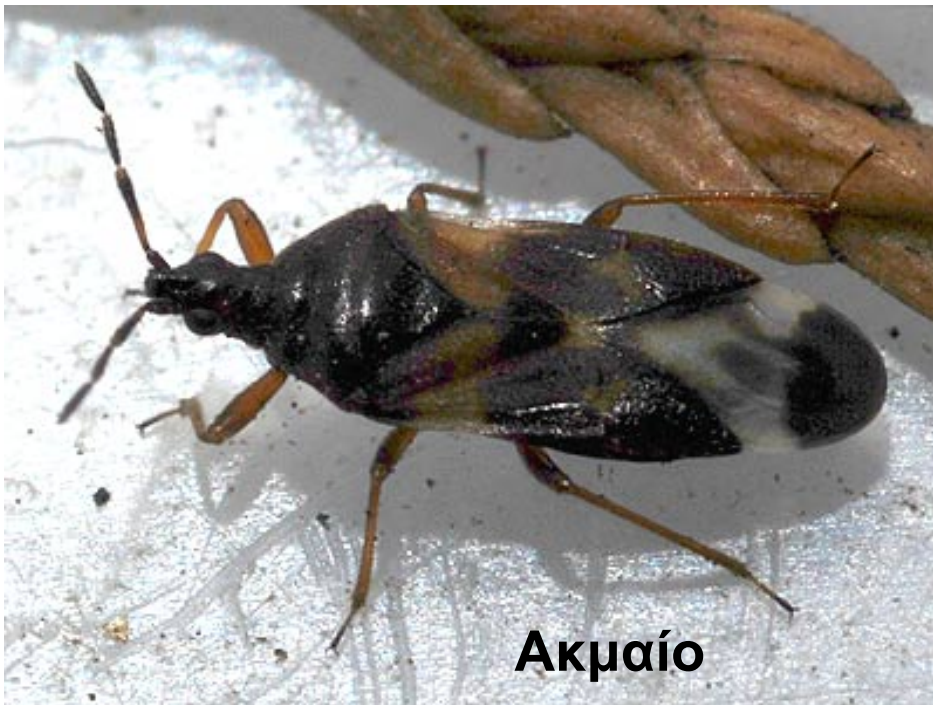
Heteroptera

Anthocoris nemoralis Anthocoridae

Hemiptera

Ψυλλοφάγο (π.χ. ενάντια της ψύλλας της αχλαδιάς: *Psylla* (= *Cacopsylla*) *pyri* Psyllidae Homoptera), μήκος ~4 mm, κυρίως καστανό με περιοχές σχεδόν μαύρες στις πτέρυγες; Scutellum μαύρου χρώματος

Anthocoris nemoralis Anthocoridae

Hemiptera

Ψυλλοφάγο

Anthocoris gallarum-ulmi

Anthocoridae Heteroptera

Montandoniola moraguesi

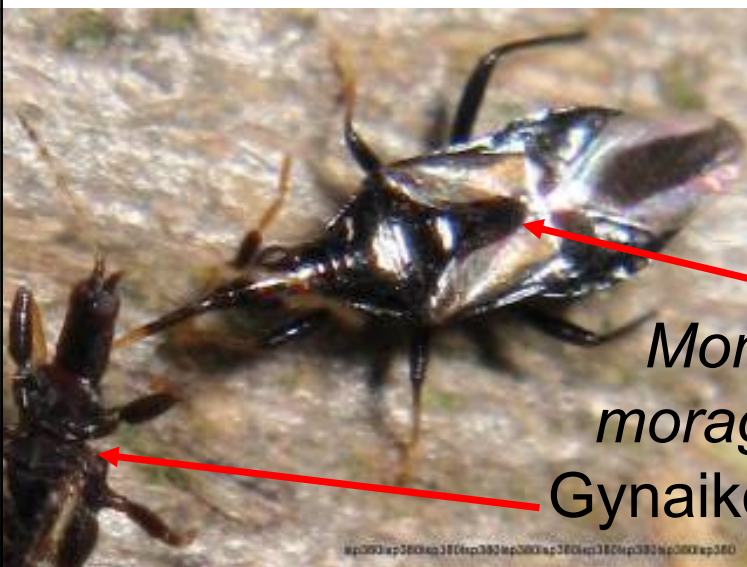
Anthocoridae Heteroptera

- Άνω: Ενήλικο του *Montandioniola moraguesi*
- Κάτω: ακμαίο του *Gynaikothrips ficorum*

Montandoniola moraguesi

Anthocoridae Heteroptera

Montandoniola moraguesi ενάντια
Gynaikothrips ficorum

Ενήλικο και νύμφη του
Montandoniola moraguesi ενάντια
του *Gynaikothrips ficorum*

Miridae Hemiptera (1)

- Τα περισσότερα είναι φυτοφάγα, ωστόσο υπάρχουν και μερικά αρπακτικά ιθαγενή με ευρύ κύκλο ξενιστών (ποώδη, δένδρα, θάμνοι)
- Τα ωά εντός των στελεχών των φυτών; Έχουν 5 νυμφικά στάδια, **άπτερα**
- Αρπακτικά ωών, λυριόμυζων, αφίδων, θριπών και αλευρωδών
- Πολυφαγία & ευρύς κύκλος ξενιστών: πλεονεκτήματα, μιας και έτσι **χρήση τους σε πολλές και διαφορετικές συνθήκες**
- Τρέφονται με φυτικό χυμό και παραμένουν στην καλλιέργεια ακόμα και όταν δεν υπάρχει αλευρώδης ή αφίδα και εντοπίζονται στα ζιζάνια πλησίον του αγρού
- Εκτός του *Cyrtopeltis* (μπορεί να προκαλέσει και ζημιές στην τομάτα), τα υπόλοιπα απαιτούν και ζωική τροφή για να πολλαπλασιαστούν

Miridae Hemiptera (2)

- ***Macrolophus spp.***: 3-5 mm, πράσινο, πρόνωτος με γραμμή παράλληλη με τους οφθαλμούς; Τα γνωστότερα είδη είναι τα *Macrolophus caliginosus* & *M. pygmaeus* είναι πολύ κοινά είδη της τομάτας, μελιτζάνας και πιπεριάς και τρέφονται από αλευρώδεις, αφίδες και ακάρεα; Ωό μέσα στους ιστούς και αναζητούν σημεία εντοπισμού του θηράματος (π.χ. για αφίδες, κατά μήκος των νεύρων); Αποθνήσκουν πάνω από 35°C
- ***Dicyphus spp.***: Πιο μεγάλο (5 mm) και πιο σκούρο πράσινο, φέρει πιο πολλές τρίχες στο σώμα του; *Dicyphus tamanini* & *D. errans* είναι αρπακτικά αφίδων και άλλων μικρόσωμων εντόμων; Σε υψηλούς πληθυσμούς προκαλεί ζημιά στην τομάτα

Miridae Hemiptera (3)

- ***Cyrtopeltis (=Nesidiocoris) tenuis***: στην τομάτα (θερμοκήπια) ενάντια αφίδων; 3-5 mm, πράσινο; Πρόνωτος με μαύρη γραμμή όπισθεν των οφθαλμών
- Είδη του γένους ***Deraeocoris spp.*** είναι αρπακτικά αφίδων και άλλων μικρόσωμων εντόμων
- Το ***Tytthus mundulus*** εισήχθη από τη Χαβάη και σε συνδυασμό με μερικά παρασιτοειδή καταπολεμήθηκε επιτυχώς το επιβλαβές είδος ***Perkinsiella saccharicida*** Cicadellidae στα σακχαρότευτλα

Miridae

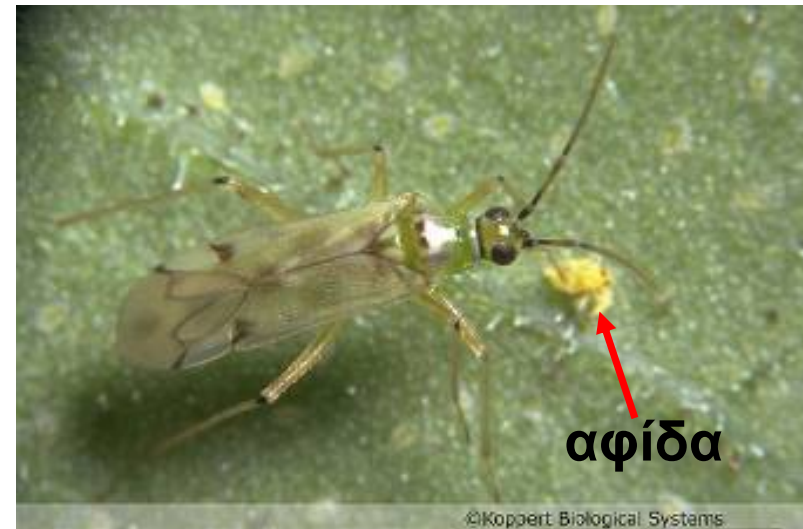

Ανοιχτοπράσινο με καστανοκόκκινους οφθαλμούς

Cyrtopeltis (=Nesidiocoris) tenuis

Miridae Heteroptera

Cyrtopeltis (=Nesidiocoris) tenuis

Miridae Heteroptera

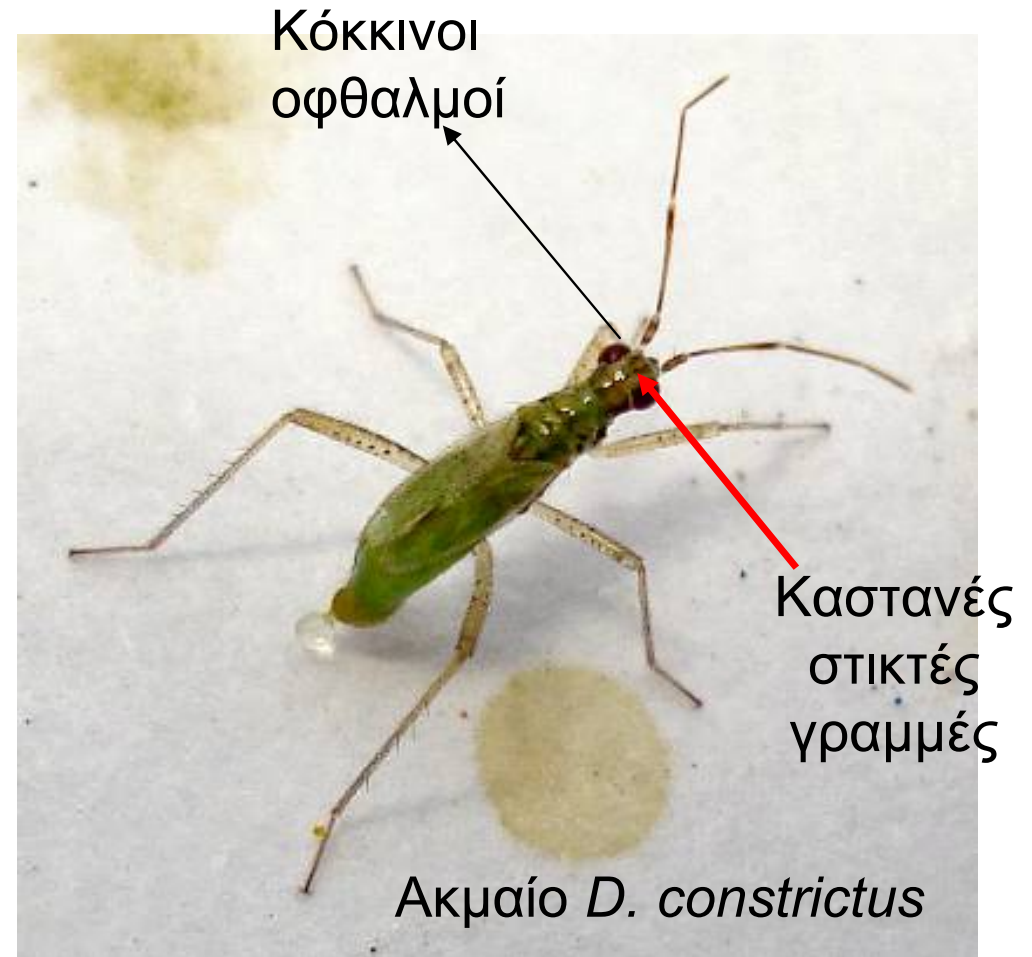

Προνύμφη *Tuta absoluta*

Νύμφη (άνω) & ακμαίο (κάτω) του *N. tenuis* επί βλαστού τομάτας

Dicyphus spp. Miridae Heteroptera

Dicyphus spp. Miridae Heteroptera

Ακμαίο *D. hesperus* ενάντια αλευρώδη

Dicyphus spp. Miridae Heteroptera

Ακμαία *D. tamanini*

© André Burgers
<http://www.biodiversityvirtual.org>

Dicyphus spp. Miridae Heteroptera

Ακμαία *D. errans*

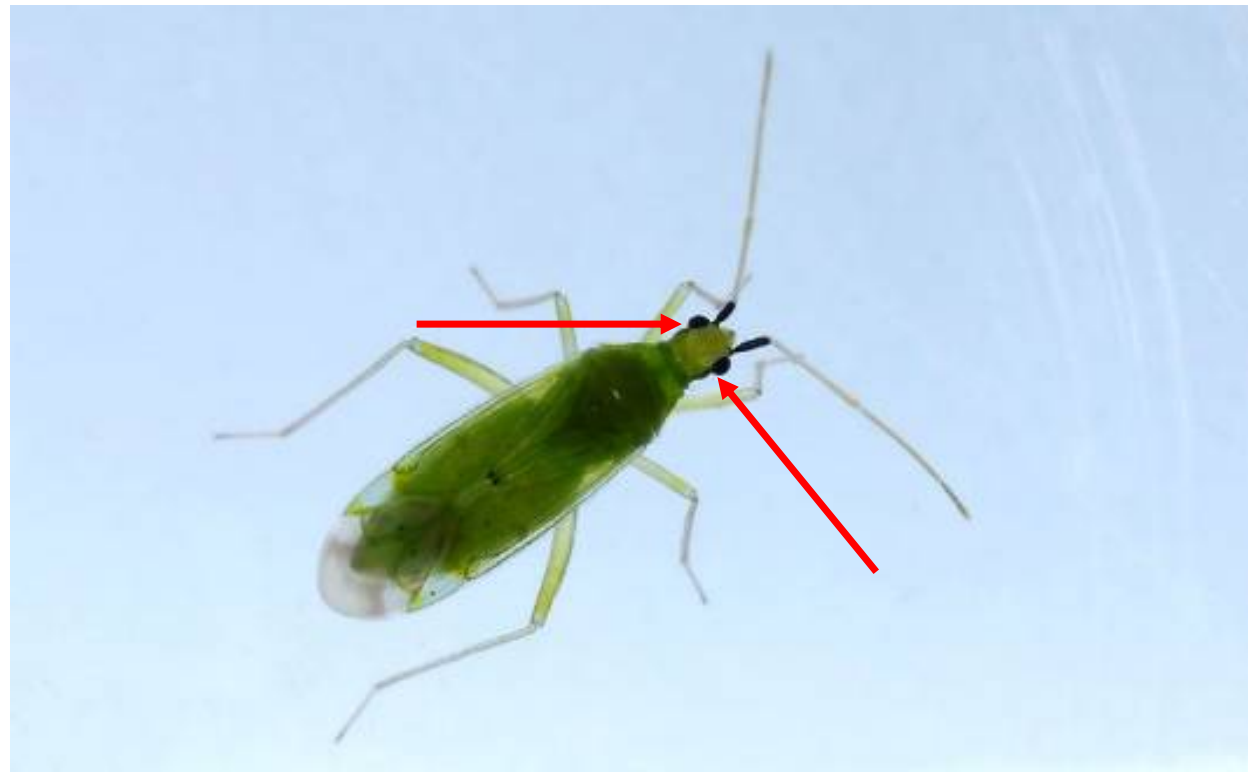

Macrolophus spp. Miridae

Heteroptera

M. pyrmaeus

M. caliginosus

Macrolophus spp. Miridae

Heteroptera

Macrolophus spp. Miridae

Heteroptera

Λάρβα *Macrolophus pygmaeus*

M. caliginosus ενάντια ωών και νυμφών αλευρώδη

Macrolophus spp. Miridae

Heteroptera

Ακμαίο *Macrolophus caliginosus*

Ακμαίο *Macrolophus caliginosus* ενάντια αφίδας

Macrolophus spp. Miridae

Heteroptera

Deraeocoris spp. Miridae Heteroptera

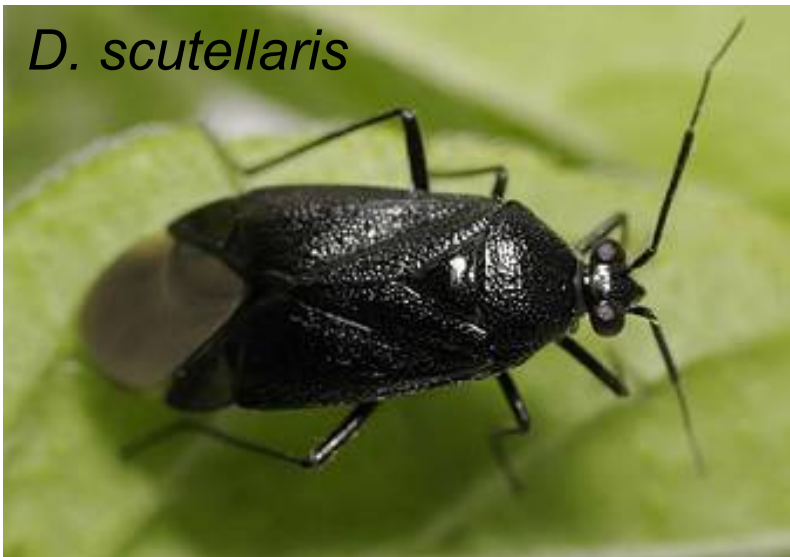
D. ruber

D. olivaceus

D. scutellaris

D. flavilinea

Deraeocoris spp. Miridae Heteroptera

D. brevis

D. lutescens

D. flavilinea

Tytthus mundulus Miridae

Heteroptera

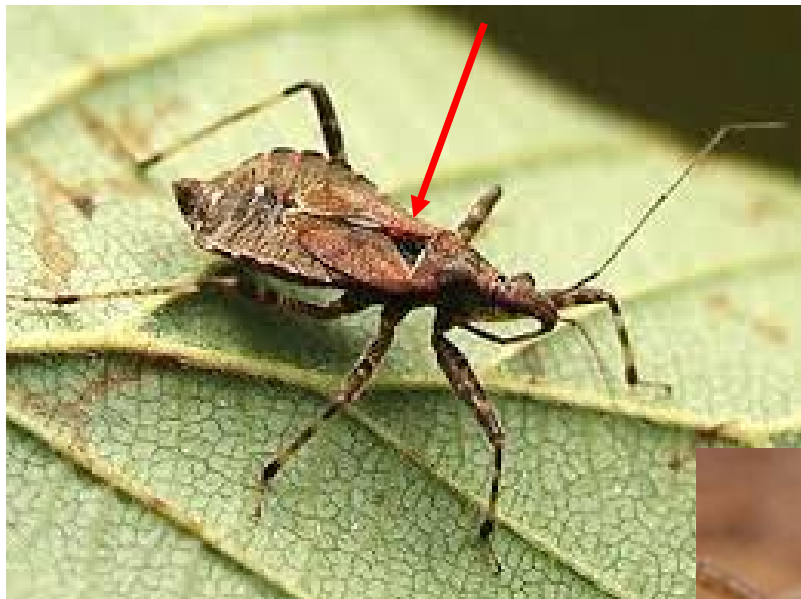
Perkinsiella saccharicida

Nabidae Hemiptera

- Πολλά είδη της οικογένειας είναι αρπακτικά και συναντώνται συχνά σε γρασίδια και χαμηλής ανάπτυξης καλλιεργούμενα φυτά
- Επιμήκη, ξανθοκαστανά, έως 1 cm, πολυφάγα
- Τρέφονται με αφίδες και άλλα μαλακόσωμα έντομα (*Nabis ferus*, *N. palifer*)
- Το *Nabis ferus* είναι πολύ γνωστό αρπακτικό του *Paratrioza cockerelli* (ψύλλα στην πατάτα)

Nabidae Hemiptera

Nabis ferus Nabidae Hemiptera

Reduviidae Hemiptera

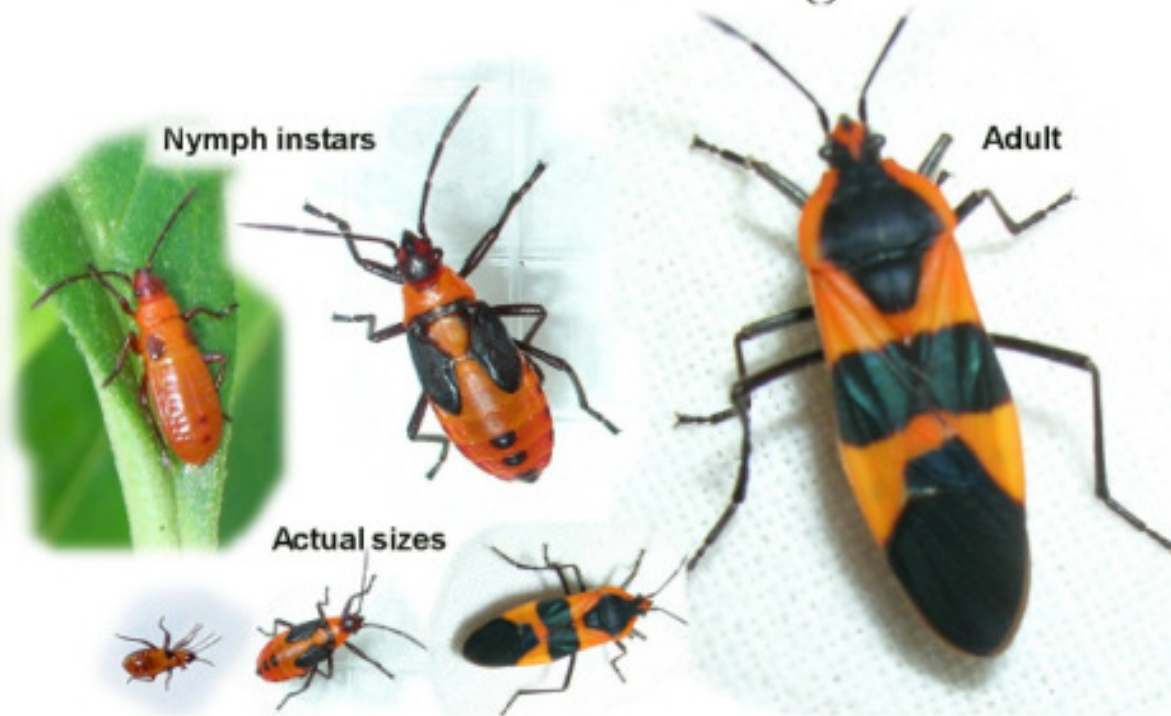
Απαντώνται κυρίως στο βαμβάκι
Είναι πολυφάγα με πολύ μακριά πόδια

Reduviidae Hemiptera

Lygaeidae Hemiptera

Milkweed Bug

©2008 Jeffrey Phippen

Oncopeltus fasciatus τρέφεται με κάμπια

Pentatomidae Hemiptera

- Περιλαμβάνει μερικά αρπακτικά είδη
- Το *Podisus maculiventris* & *Perillus bioculatus* προσβάλλουν σοβαρούς εχθρούς των κηπευτικών, π.χ. *Leptinotarsa decemlineata* (δορυφόρος πατάτας)

Podisus maculiventris

Pentatomidae Hemiptera

Podisus maculiventris

Pentatomidae Hemiptera

Νύμφη και ακμαίο του *P. maculiventris*
ενάντια διαφόρων εχθρών

Perilus bioculatus

Pentatomidae Hemiptera

Perilus bioculatus

Pentatomidae Hemiptera

Νύμφη και ακμαίο του *P. bioculatus* ενάντια διαφόρων αναπτυξιακών σταδίων του δορυφόρου της πατάτας

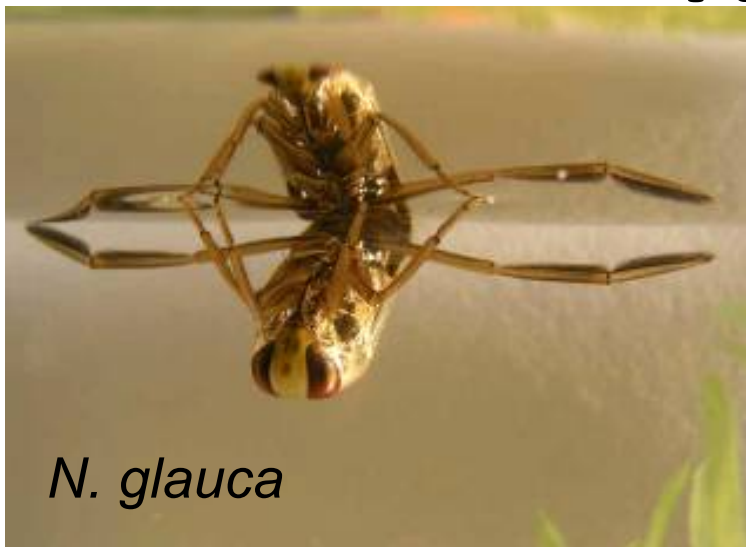

Αρπακτικά Hemiptera σε υδρόβια περιβάλλοντα

- Είδη πολυφάγα αρπακτικών Hemiptera από διάφορες Οικογένειες ζουν σε υδρόβια περιβάλλοντα
- Οικογένειες: Notocetidae, Naucoridae, Belostomidae, Nepidae, Gerridae, κ.ά.
- Αν και δεν έχει γίνει προσπάθεια εισαγωγής τους σε νέες περιοχές, ωστόσο είναι πιθανό να είναι σημαντικά στη μείωση επιζήμιων εντόμων σε καλλιέργειες, όπως το ρύζι
- Επίσης, πιθανό να είναι σημαντικά στη μείωση πληθυσμών εντόμων και άλλων εχθρών, όπως τα κουνούπια και οι κοχλίες

Notonectidae

N. glauca

Naucoridae

Σώμα επίπεδο,
σκουρόχρωμο, οβάλ και
με πρόσθια πόδια
αρπακτικά με
μεγενθυμένους μηριαίους
και μοναδικό γαμψό νύχι
στο άκρο

Photo courtesy: www.ars.usda.gov

Belostomatidae

Belostomatidae - Heteroptera

Nepidae

Gerridae

Βιβλιογραφία

- Ανώνυμος, 2000. Βιολογική καταπολέμηση εντόμων-εχθρών των καλλιεργειών (Πανεπιστημιακές Παραδόσεις). Εργαστήριο Γεωργικής Ζωολογίας & Εντομολογίας, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. 28 σελ.
- Λυκουρέσης Δ.Π., 1995. Ολοκληρωμένη αντιμετώπιση εντόμων-εχθρών των καλλιεργειών (Παραδόσεις εργαστηριακών ασκήσεων). Εργαστήριο Γεωργικής Ζωολογίας & Εντομολογίας, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Παπαβλασόπουλος Α.Κ., 2001. Σημειώσεις στα εργαστήρια Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας. ΤΕΙ Ηπείρου, 72 σελ.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Τεχνολογικό Ίδρυμα Ηπείρου. Δρ Δήμητρα Ζωάκη
Μαλισιόβα.

Ολοκληρωμένη Φυτοπροστασία Εργαστήριο. Αρπακτικά εντόμων
Α.

Έκδοση: 1.0. Άρτα, 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<<http://eclass.teiep.gr/courses/TEXG105/>>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές [1] ή μεταγενέστερη. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, Διαγράμματα κ.λπ., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Δρ Αντωνόπουλος Δημήτριος

Γεωπόνος-Φυτικής Παραγωγής ΓΠΑ

Γεωπόνος-Γεωπονικής Βιοτεχνολογίας ΓΠΑ

ΕΠΠΑΙΚ ΑΣΠΑΙΤΕ

ΜΔΕ (MPhil) Φυτοπροστασίας ΓΠΑ

ΜΔΕ (MSc) Ασφάλειας Τροφίμων WUR

ΔΔ (PhD) Φυτοπαθολογίας ΓΠΑ

Μετα-ΔΔ (Post-Doc) Φυτοπαθολογίας NCSU USA

Μετα-ΔΔ (Post-Doc) Φυτοπαθολογίας ΓΠΑ-ΙΚΥ

Άρτα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

